

Més que una carta oberta. El President amb la legitimitat del poble.

written by Llorenç Prats | 27 de maig de 2017

La carta que ha enviat aquesta setmana el President Puigdemont, adreçada al seu homòleg espanyol, és un escrit fet des de la consciència més bàsica dels principis jurídics del dret polític o constitucional. Per això, és un escrit sense estridències i ple de sentit comú. Proporcional i equilibrat. Honestament, cap persona la podria rebutjar, si actues sense prejudicis ideològics o consignes destructives.

El President de la Generalitat, en aquest moments, actua en representació de tots els catalans, i més enllà de les funcions pròpies de les seva institució i de les competències que té encomanades, és el portaveu qualificat d'un poble, comunitat o nació que necessita expressar-se. Certament, és una bona casualitat, i com a tal cal ésser aprofitada, tot i que sovint genera friccions de difícil justificació. En sentit restrictiu, el President de la Generalitat, dins el marc constitucional vigent, tal com diuen veus acadèmiques contràries al procés, hauria d'ésser imparcial, i allunyar-se d'aquesta tessitura partidista, tot i que sigui majoritària.

Per altra banda, cal dir, tot i que està escrit sense efectes jurídics, que la Generalitat, i en conseqüència els seus titulars, el Parlament, el Govern i el President, no són meres construccions de la constitució espanyola sinó hereves de les institucions seculares de representació catalana, ja des de l'etapa republicana, i també des de la seva aportació en els sistemes dinàstics d'Espanya, amb especial distinció del Tractat d'Utrecht, entre molts d'altres.

Tanmateix, quina seria l'alternativa? Un òrgan popular, una

assemblea d'electes, un consell d'entitats, una entitat social,... per aplegar totes les voluntats a fi d'exercir l'autodeterminació? Certament, àdhuc pels seus detractors, la solució seria molt pitjor. El procés, en mans de les institucions ofereix millors garanties, sabent que estan subjectes a les lleis i als principis informadors d'igualtat i sotmetiment a la llei; tot fent possible, si és el cas, i les parts ho consideren responsablement, fer una transició suau i tranquil·la.

El dret a l'autodeterminació d'un poble té mecanismes propis, i no necessita en cap cas de mecanismes de negociació ni de supervisió, si com a tal forma part d'una elecció lliure, democràtica i pacífica. D'això hi ha molts exemples. En canvi, i cal distingir-ho bé, si té la seva negociació indiscutible la independència, distribució d'actius i passius, i règims de reconeixement mutus. L'emancipació nacional pot deixar molts atributs de gestió i col·laboració intactes entre les dues parts, fins que no es revisin o negociïn. De fet, aquest seria el cas més comú, en l'escenari a curt termini, en el supòsit de que tingués justificació a resultes d'un escrutini positiu a la secessió.

Per tot això, és vital, imprescindible i irrenunciable seguir el sender traçat clarament en els tractats internacionals, subscrits íntegrament pel Regne d'Espanya, sobre el dret a l'autodeterminació. No és possible, sota cap supòsit, saltar-se, ni per omissió, la determinació democràtica: la convocatòria, celebració i valoració d'un referèndum d'autodeterminació del poble català. El subjecte d'aquest procés, com deia, tant de forma passiva, per beneficiar-se, com activa, per liderar-ho, és la comunitat de vida, nació o col·lectivitat organitzada, amb territori legítim o no (com el cas de Kosovo). En cap cas, ho és la Generalitat, ni el Parlament ni molts menys el seu President.

L'error de l'estratègia del Sr. Artur Mas (1956), a la qual quasi ens precipita, passava per una DUI o declaració

unilateral d'independència. Aquesta deriva hagués no sols donat la raó a l'Estat espanyol per tractar el fet com un imposició gratuïta, arbitrària i sense fonament, si no també dins la comunitat internacional com un segrest de la sobirania popular, en forma d'un descafeïnat i segurament còmplice (amb Espanya) "cop d'estat de saló".

No, l'autodeterminació pertany al poble i només el poble la pot fer valdre. En el nostre cas, les institucions pròpies, com la Generalitat de Catalunya, hi poden col·laborar, però han de romandre tant neutrals com sigui possible. La campanya del referèndum hauria d'ésser molt escrupolosa en aquest sentit: animant a votar però sense dirigir el sentit del vot. Una cosa semblant hauria de passar amb l'Estat espanyol... Somiar despert és de franc!